

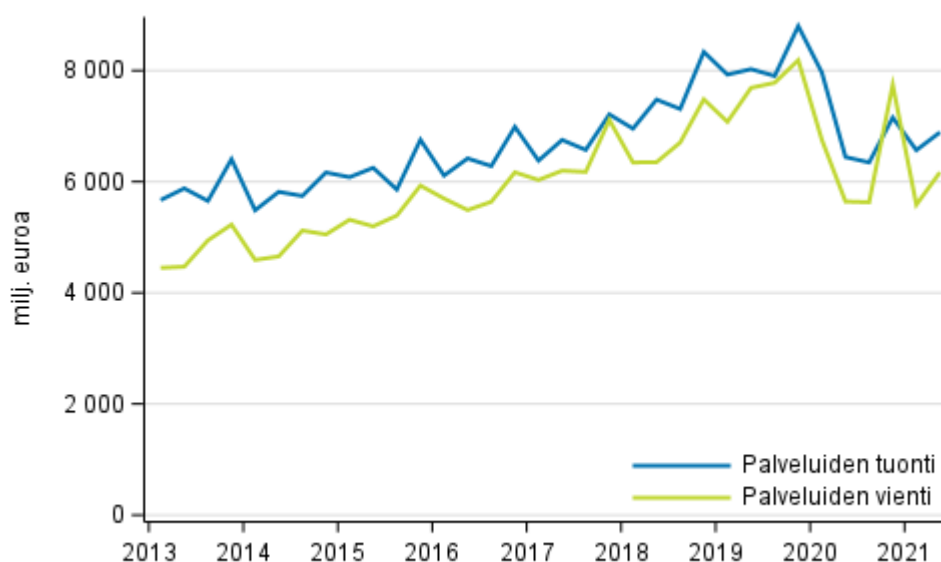
Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa

2021, 2. neljännes

Palveluvienti ei vuoden 2021 toisella neljänneksellä ole kasvustaan huolimatta palautunut pandemiaa edeltäneelle tasolle

Ulkomaankauppa kasvoi vuoden 2021 toisella vuosineljänneksellä suhteessa edellisvuoden vastaavaan neljännekseen. Kuluneella neljänneksellä palveluiden viennin arvo kasvoi 0,5 miljardia euroa suhteessa viime vuoden toiseen neljännekseen, jolloin koronaviruksen aiheuttaman pandemian vaikutus viimeistään näkyi ulkomaankauppatilastossa. Palveluiden tuonti kasvoi sekä 0,4 miljardin euron verran. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastosta, joka on osa [maksutasetta](#).

Kuvio 1. Palveluiden tuonti ja vienti neljännesvuosittain

Tilanne näyttää kuitenkin huonommalta, mikäli kulunutta neljänneestä verrataan vuoden 2019 toiseen neljännekseen: palveluvienti oli vuoden 2021 toisella neljänneksellä arvoltaan 1,5 miljardin euron verran alhaisempi kuin kaksi vuotta sitten. Vuoden 2020 viimeiselle neljännekselle ajoittunut palveluviennin kasvupyrähdys näyttäytyy tässä valossa vain väliaikaisena sysäyksenä, jolta palattiin jo seuraavalla neljänneksellä samalle koronapandemian määrittelemälle matalalle tasolle kuin vuoden 2020 toisella ja kolmannella neljänneksellä. Toisaalta, jos vuoden 2020 lopun korkea taso luetaan pois, sekä palveluvienti että -tuonti olivat kuluneella neljänneksellä aiempia korona-ajan vuosineljänneksiä korkeammalla tasolla.

Tavaroiden ulkomaankaupan kehitys eroaa palveluista. Tavaroiden viennin arvo kasvoi edellisvuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna 2,7 miljardia euroa, mikä vastaa siis 19 prosentin kasvua. Suhteessa kahden vuoden takaiseen tilanteeseen tavaroiden vienti kasvoi puolestaan 0,6 miljardin euron verran eli sen 16,7 miljardin euron taso oli itse asiassa korkeampi kuin vuoden 2019 kolmella ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Toisin sanoen tavaravienti näyttää palautuneen kuluneella neljänneksellä pandemiaa edeltäneelle tasolle. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä asianlaita ei vielä ollut näin. Myös tavaratuonnin suhteen kuluneen neljänneksen taso vastaa vuoden 2019 tasoa. Kuluneella neljänneksellä tavaroita tuotiin 15,9 miljardin euron verran. Vuoden 2020 toiseen neljännekseen verrattuna tavaratuonti kasvoi 2,9 miljardin euron verran eli 22 prosenttia.

Kokonaisuudessaan tavaroiden ja palveluiden yhteenlaskettu viennin arvo siis kasvoi edellisvuoden toiseen neljännekseen verrattuna 3,2 miljardia euroa. Kuitenkin verrattuna vuoden 2019 toiseen neljännekseen vienti oli arvoltaan 1,0 miljardin euron verran alhaisempi kuluneella neljänneksellä. Tavaroiden ja palveluiden tuonnin suhteen tilanne oli suurin piirtein vastaavanlainen. Ulkomaankaupan elpymisen suhteen vaikuttaa siis tällä hetkellä siltä, että palvelujen ulkomaankauppa laahaa tavaroiden jäljessä, minkä johdosta ulkomaankauppa ei ole palautunut vuoden 2019 tasolle. Tätä palveluiden ulkomaankaupan matalaa tasoa selittää hyvin pitkälle nimenomaan matkailun ja kuljetuspalveluiden alennustila. Tilanne voi toki näyttää jo erilaiselta tulevien vuosineljännesten ja julkistusten kohdalla.

Matkailu- ja kuljetuspalveluiden viennin alhainen taso selittää eron vuoden 2019 toiseen vuosineljännekseen

Koronaviruksen aiheuttaman pandemian vaikutus palvelujen ulkomaankauppaan on näkynyt aiemminkin neljänneksillä etenkin matkailun ja kuljetuspalveluiden kohdalla. Matkailuvienti kuvastaa Suomeen kohdistuneesta vapaa-ajan ja työskentelyyn liittyvästä matkailusta saatavia tuloja, kun taas kuljetusvienti kuvastaa muun muassa ihmisten kuljettamisen lisäksi myös tavaroiden rahtausta. Kuljetuspalveluiden vienti ja tuonti ovat siis kytköksissä matkailuun ja tavaroiden ulkomaankauppaan liittyvään logistiikkaan.

Verrattaessa matkailun ja kuljetuspalveluiden viennin arvoa vuoden 2021 toisella neljänneksellä suhteessa vuoden 2019 toiseen neljännekseen voidaan havaita, että nämä kaksi palveluerää selittävät hyvin suuren osan palveluviennin laskusta. Kuljetuspalveluita vietiin kuluneella neljänneksellä 0,5 miljardin euron verran vähemmän kuin toissa vuonna, kun taas matkailusta saatiin tuloja 0,6 miljardin euron verran vähemmän. Jos koko palveluviennin arvo supistui yhteensä 1,5 miljardia euroa kahden vuoden takaiseen tasoon verrattuna, niin näiden palveluerien vähentyminen kattaa tuosta laskusta siis noin 75 prosenttia.

Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden (TTT) viennin ja muiden liike-elämän palveluiden vienti sen sijaan kasvoi suhteessa vuoden 2019 toiseen neljännekseen. TTT-palveluita vietiin kuluneella neljänneksellä 0,2 miljardin euron verran enemmän ja muita liike-elämän palveluita vajaan 0,1 miljardin euron verran enemmän kuin kaksi vuotta sitten. TTT-vienti oli tosin vuoden 2020 aikana edeltävää vuotta alhaisemmalla tasolla ainoastaan kolmannella vuosineljänneksellä, joten TTT-viennin kasvun kohdalla ei voida oikeastaan puhua elpymisestä kuluneella neljänneksellä. Palveluerän taso ei kokonaisuudessaan supistunut vuonna 2020 ja TTT-viennin taso olikin päinvastoin vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä poikkeuksellisen korkea. Muiden liike-elämän palveluiden vienti oli sen sijaan edellisvuonna toistuvasti toissa vuotta alhaisempi, joten jonkinlaisesta elpymisestä pandemiaa edeltäneelle tasolle voidaan kenties puhua kuluneen neljänneksen kohdalla.

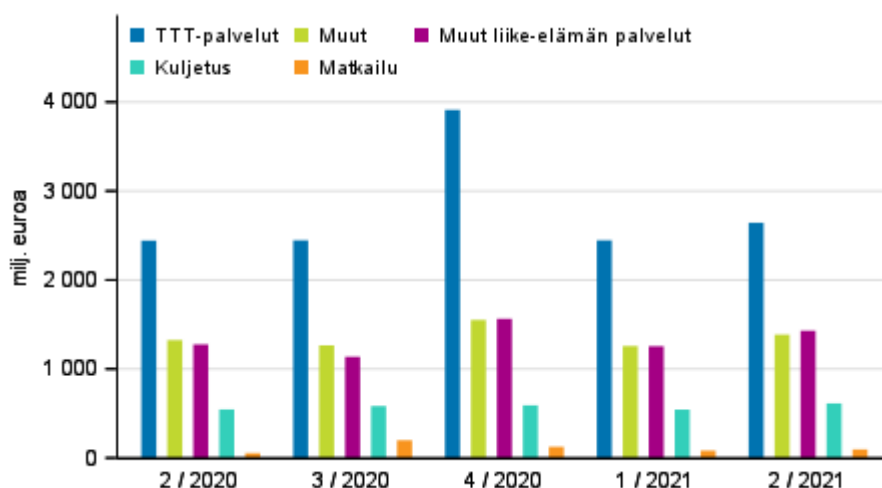
Palvelutuonnin osalta matkailun ja kuljetuspalveluiden tuonnin arvo vähentyi yhteensä 1,5 miljardia euroa toissa vuoteen verrattuna eli ne kattavat palvelutuonnin 1,1 miljardin euron suuruisen supistumisen kokonaisuudessaan ja menevät siitä vielä ylikin. Suhteessa vuoden 2019 toiseen neljännekseen monet palveluerät olivat sen sijaan tuonniltaan korkeammalla tasolla kuluneella neljänneksellä. Tuotannollisten palveluiden tuonnin arvo kasvoi 0,1 miljardia euroa suhteessa kahden vuoden takaiseen tilanteeseen. TTT-tuonti, muiden liike-elämän palveluiden tuonti ja henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut kasvoivat kukin alle 0,1 miljardin euron verran.

TTT-palveluiden ja muiden liike-elämän palveluiden vienti kasvanut verrattuna vuoden 2020 toiseen vuosineljännekseen

Suhteessa vuoden 2020 toiseen neljännekseen palveluiden vienti kasvoi yhteensä 0,5 miljardin euron verran eli 9 prosenttia. Suurin osa johtui TTT-viennistä, joka kasvoi 0,2 miljardin euron verran. Tämä palveluerä on viime vuosina ollut arvoltaan suurin Suomen palveluviennin eristä ja näin oli myös kuluneellakin neljänneksellä. Toiseksi suurimpana kasvoi muiden liike-elämän palveluiden vienti vajaan 0,2 miljardin euron verran. Muiden liike-elämän palveluiden sisällä T&K-palveluiden vienti pysyi lähestulkoon muuttumattomana edellisvuoteen verrattuna eli kasvu johtui muun muassa asiantuntijoiden ja liikehallinnon, teknisten, kaupankäyntiin liittyvien ynnä muiden sellaisten palveluiden viennin lisääntymisestä. TTT-palveluiden ja muiden liike-elämän palveluiden viennin kasvu kattaa noin kaksi kolmasosaa koko palveluviennin kasvusta vuoden 2021 toisella neljänneksellä.

Muissa palveluerissä muutokset suuntaan ja toiseen olivat alle sadan miljoonan euron kokoisia. Matkailuvienti ja kuljetuspalveluiden vienti kasvoivat hieman suhteessa edellisvuoden toiseen neljännekseen, mutta toisaalta kyseisten palveluiden vienti on vuoden 2020 toisesta neljänneksestä lähtien ollut selvästi pandemiaa edeltänyttä tilannetta alemmalla tasolla. Matkailu- ja kuljetusviennin yhteenlaskettu kasvu oli siis vain 0,1 miljardia euroa, joten näiden palveluerien osalta tilanne ei oikeastaan ole muuttunut merkittävästi.

Kuvio 2. Palveluiden vienti palveluerittäin

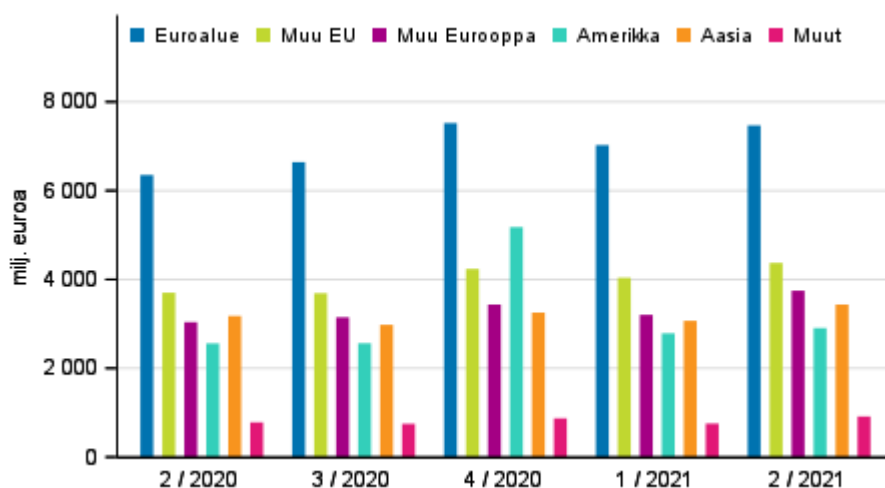

Palvelutuonti kasvoi vuoden 2021 toisella neljänneksellä yhteensä 0,4 miljardin euron verran suhteessa viime vuoden vastaavaan neljännekseen. Puolet tästä kasvusta voidaan selittää kuljetuspalveluiden tuonnin kohentumisella. Kuljetuspalveluiden ulkomaankauppa on kytköksissä matkailun lisäksi myös tavaroiden ulkomaankauppaan, jonka kasvu on mahdollisesti myötävaikuttanut positiivisesti rahtikuljetusten kysyntään. Myös muiden liike-elämän palveluiden tuonti kasvoi edellisvuoden toiseen neljännekseen verrattuna 0,1 miljardin euron verran. Kuljetuspalveluiden ja muiden liike-elämän palveluiden tuonti selittää yhteensä 80 prosenttia koko palvelutuonnin kasvusta.

Etenkin vienti Eurooppaan on kasvanut

Yhteenlaskettu tavara- ja palveluvienti kasvoi edellisvuoden toiseen vuosineljännekseen verrattuna kaikkien maanosien suhteen. Kasvu painottui kuitenkin Eurooppaan. Jos vienti kasvoi 3,2 miljardin euron verran, niin tästä kasvusta 77 prosenttia eli yhteensä 2,5 miljardia euroa suuntautui Eurooppaan. Edellisvuoteen verrattuna viennin arvo EU-maihin kasvoi 1,8 miljardia euroa ja EU:n ulkopuoliseen Eurooppaan 0,7 miljardia euroa. Yksittäisten maiden suhteen etenkin vienti Ruotsiin kozeni 0,5 miljardin euron verran. Myös Britanniaan, Venäjälle, Saksaan ja Alankomaihin suuntautunut vienti kasvoi parin sadan miljoonan euron verran kunkin maan kohdalla.

Kuvio 3. Maksutaseen mukainen tavaroiden ja palveluiden vienti alueittain

Vienti Amerikkaan, Aasiaan ja Afrikkaan kasvoi myös vuoden 2020 toiseen neljännekseen verrattuna, mutta vähemmissä määrin kuin Eurooppaan. Vienti Amerikkaan kasvoi reilun 0,3 miljardin euron verran, vienti Aasiaan vajaan 0,3 miljardin euron verran ja vienti Afrikkaan 0,1 miljardin euron verran.

Tavaroiden ja palveluiden tuonti Euroopasta Suomeen lisääntyi niin kuin vientikin. Vuodentakaiseen verrattuna tuonti sieltä kasvoi 2,5 miljardin euron verran, mikä vastaa 76 prosenttia koko tuonnin kasvusta. Tuonnin arvo EU-maista kasvoi 2,0 miljardia euroa, kun taas tuonti EU:n ulkopuolisesta Euroopasta kozeni 0,5 miljardia euroa. Eurooppalaisista maista etenkin Ruotsin, Saksan ja Venäjän tuonnit kasvoivat. Tuonti Aasiasta kasvoi yhteensä 0,6 miljardin euron verran, mutta muiden maanosien tasolla muutokset olivat vähäisempiä.

Ulkomaankaupan tilastot

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on osa [maksutasetta](#). Tilasto sisältää tavaroiden ja palveluiden erittelyt tarkemmalla tasolla. Maksutaseessa noudatettavat maksutasekäsikirjan (BPM6) ohjeet ja suositukset ovat yhdenmukaisia kansantalouden tilinpidon järjestelmän (EKT 2010) kanssa. Kansantalouden tilinpito julkaistaan [neljännes-](#) ja [vuositasolla](#). Rajat ylittävän tavarakaupan tiedot julkaisee [Tulli](#). Tullin julkaisema tavarakauppa toimii lähdeaineistona tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastossa. Siihen tehdään laatuselosteessa kuvattuja määritelmistä johtuvia poistoja ja lisäyksiä maksutaseen mukaiseen tavarakauppaan pääsemiseksi.

Tullin tilastopalvelu, tilastot@tulli.fi, 029 552 335.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Maksutaseen mukainen vienti, milj. euroa.....	6
Liitetaulukko 2. Maksutaseen mukainen tuonti, milj. euroa.....	7
Liitetaulukko 3. Maksutaseen mukainen ulkomaankauppa alueittain, milj. euroa.....	8
Tietojen tarkentuminen.....	9
Laatuseloste: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa	10

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Maksutaseen mukainen vienti, milj. euroa

	2020			2021	
	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes
1 Tavarat ja palvelut yhteensä	19 610	19 768	24 498	20 876	22 842
1.1 Maksutaseen mukainen tavarakauppa	13 967	14 138	16 755	15 291	16 673
1.1.1 Tullin mukainen tavarakauppa	13 020	13 781	16 206	15 049	16 178
1.1.2 Tehtaaton tuotanto, valmistuttaminen ja välityskauppa	947	356	549	242	495
1.2 Palvelut yhteensä	5 643	5 631	7 743	5 585	6 169
1.2.1 Tuotannolliset palvelut	342	389	513	396	398
1.2.2 Kuljetus	545	583	591	543	613
1.2.3 Matkailu	54	199	125	83	96
1.2.4 Rakentaminen	36	25	34	22	16
1.2.5 Rahoitus- ja vakuutuspalvelut	96	89	99	98	100
1.2.6 Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualle luokittelemattomat	656	620	747	618	726
1.2.7 Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut	2 443	2 446	3 912	2 446	2 643
1.2.8 Muut liike-elämän palvelut	1 276	1 137	1 564	1 256	1 430
1.2.8.1 Tutkimus- ja kehityspalvelut	199	159	207	187	195
1.2.8.2 Asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalvelut	330	292	461	379	409
1.2.8.3 Tekniset, kaupankäyntiin liittyvät ja muut liike-elämän palvelut	747	687	896	689	826
1.2.9 Muut palvelut	195	143	158	125	146

Liitetaulukko 2. Maksutaseen mukainen tuonti, milj. euroa

	2020			2021	
	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes
1 Tavarat ja palvelut yhteensä	19 486	20 513	21 685	21 599	22 796
1.1 Maksutaseen mukainen tavarakauppa	13 042	14 166	14 531	15 032	15 907
1.1.1 Tullin mukainen tavarakauppa	13 408	14 947	15 547	16 054	16 866
1.1.2 Valmistuttaminen	87	-274	-472	-447	-364
1.1.3 CIF-FOB -muunnos	-805	-891	-931	-957	-1 008
1.1.4 Muut erot	352	384	388	381	413
1.2 Palvelut yhteensä	6 443	6 347	7 154	6 567	6 889
1.2.1 Tuotannolliset palvelut	440	443	573	473	495
1.2.2 Kuljetus	1 038	1 121	1 190	1 133	1 266
1.2.3 Matkailu	101	252	119	61	123
1.2.4 Rakentaminen	90	69	71	61	75
1.2.5 Rahoitus- ja vakuutuspalvelut	390	373	392	374	381
1.2.6 Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualle luokittelemattomat	231	199	308	212	261
1.2.7 Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut	1 109	971	1 243	1 167	1 097
1.2.8 Muut liike-elämän palvelut	2 786	2 665	2 967	2 802	2 914
1.2.8.1 Tutkimus- ja kehityspalvelut	708	757	705	804	772
1.2.8.2 Asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalvelut	719	625	828	755	771
1.2.8.3 Tekniset, kaupankäyntiin liittyvät ja muut liike-elämän palvelut	1 359	1 282	1 434	1 243	1 372
1.2.9 Muut palvelut	257	254	290	284	275

Liitetaulukko 3. Maksutaseen mukainen ulkomaankauppa alueittain, milj. euroa

		2020			2021	
		2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes
Tuonti	Yhteensä	19 486	20 513	21 685	21 599	22 796
	..Eurooppa	14 997	15 692	16 845	16 731	17 516
	....EU27 (2020)	12 189	12 411	13 450	13 011	14 219
	.....Euroalue	7 768	7 913	8 397	8 136	9 015
	.....Alankomaat	1 198	1 161	1 286	1 234	1 453
	.....Saksa	2 441	2 567	2 695	2 650	2 858
	.....Euroalueen ulkopuolinen EU27 (2020)	4 421	4 498	5 053	4 875	5 204
	.....Ruotsi	2 555	2 601	2 940	2 862	3 076
	....EU:n ulkopuolinen Eurooppa	2 808	3 281	3 395	3 720	3 297
	.....Britannia	836	890	930	847	841
	.....Venäjä	1 095	1 467	1 439	1 901	1 470
	..Amerikka	1 463	1 318	1 451	1 432	1 588
	.....Yhdysvallat (USA)	1 118	1 021	1 105	1 107	1 166
	..Afrikka	116	152	111	140	187
	..Aasia	2 822	3 245	3 157	3 189	3 397
	.....Kiina	1 559	1 697	1 680	1 597	1 687
	..Muut ja tuntematon	87	107	122	108	109
	Vienti	Yhteensä	19 610	19 768	24 498	20 876
..Eurooppa		13 091	13 479	15 193	14 267	15 588
....EU27 (2020)		10 053	10 332	11 759	11 064	11 841
.....Euroalue		6 352	6 642	7 522	7 025	7 469
.....Alankomaat		1 112	1 114	1 188	1 221	1 287
.....Saksa		1 670	1 840	2 010	1 839	1 890
.....Euroalueen ulkopuolinen EU27 (2020)		3 701	3 690	4 237	4 039	4 372
.....Ruotsi		2 525	2 520	2 960	2 761	2 987
....EU:n ulkopuolinen Eurooppa		3 038	3 147	3 435	3 203	3 747
.....Britannia		743	884	1 057	878	1 083
.....Venäjä		828	891	1 039	954	1 145
..Amerikka		2 559	2 562	5 179	2 786	2 905
.....Yhdysvallat (USA)		1 724	1 805	4 342	2 005	1 992
..Afrikka		457	425	552	448	575
..Aasia		3 178	2 978	3 254	3 069	3 435
.....Kiina		1 123	935	1 208	1 099	1 223
..Muut ja tuntematon		324	324	320	306	340

Tietojen tarkentuminen

Maksutaseen mukaisten tavaroiden ja palveluiden tarkentuminen, milj. euroa

		1. julkistus	Edellinen julkistus (2021-06-18)	Uusin julkistus (2021-09-17)	Tarkentuminen
Tavaratuonti	2020Q2	12 844	13 040	13 042	199
	2020Q3	13 965	14 159	14 166	202
	2020Q4	14 387	14 500	14 531	145
	2021Q1	14 911	14 911	15 032	120
Tavaravienti	2020Q2	13 838	13 976	13 967	129
	2020Q3	14 092	14 140	14 138	45
	2020Q4	16 660	16 760	16 755	95
	2021Q1	15 184	15 184	15 291	107
Palvelutuonti	2020Q2	6 392	6 443	6 443	52
	2020Q3	6 250	6 342	6 347	97
	2020Q4	6 994	7 145	7 154	159
	2021Q1	6 559	6 559	6 567	8
Palveluvienti	2020Q2	5 730	5 649	5 643	-87
	2020Q3	5 584	5 635	5 631	47
	2020Q4	7 304	7 748	7 743	439
	2021Q1	5 552	5 552	5 585	34

Laatuseloste: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto kuvaa Tavaroiden ja palveluiden vientiä ja tuontia karkealla tuote- ja aluejaottelulla neljännesvuositasolla. Tilasto kuvaa ulkomaankaupan kokonaisuutta ja muodostaa linkin IMTS-manuaalin (International Merchandise Trade Statistics, Tulli) ja BPM-manuaalin (Balance of Payments Manual, maksutase) mukaisen tavarakaupan välille. Palvelukaupan osalta noudatetaan Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan MSITS 2010 -käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services 2010) suosituksia.

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa sisältyy vaihtotaseeseen, joten tilasto muodostaa osan Suomen maksutasetta. Maksutasetilastointi perustuu Suomen lakisäätöihin velvoitteisiin tuottaa ja raportoida maksutasetilastoa Euroopan keskuspankille (EKP) (EKP:n suuntaviivat EKP/2011/23) ja Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle Eurostatille (Euroopan komission asetus N:o 555/2012) sekä Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF). Tilastotietoja käytetään myös kansantalouden tilinpidon ulkomaat -sektorin tietojen tuottamisessa.

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on valtakunnallisesti kattava. Koska tiedot kysytään yritystasolla, tilastoa ei voi alueellistaa.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Ulkomaankauppa on tapahtuma, jossa Suomessa sijaitseva ja ulkomailla sijaitseva taloudellinen toimija (esim. yritys) käyvät kauppaa. Tavaroiden ja palveluiden viennistä syntyy tuloa. Tavaroiden ja palveluiden tuonnista syntyy menoa. Tilasto kattaa kaikkien Suomen kansantalouteen kuuluvien toimijoiden väliset tavaroihin ja palveluihin liittyvät transaktiot ulkomaille sijoittuneen talousyksikön kanssa. Maksutaseessa tavara- tai palvelutransaktio perustuu taloudellisen omistajuuden muutokseen. Tilasto sisältää myös konsernien sisäisen tavara- ja palvelukaupan.

Tullin mukainen tavarakauppa mittaa Suomen rajat ylittävää tavarakauppaa. Se perustuu Euroopan yhteisön lainsäädäntöön, jossa on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon Yhdistyneiden kansakuntien tilastotoimiston kansainvälisen tavarakaupan tilastoja koskevat suositukset (IMTS-manuaali).

Maksutaseen mukainen tavarakauppa perustuu puolestaan omistajuuden vaihtumiseen. Maksutaseen mukaiset tavarakaupan tietojen pohjana käytetään Tullin mukaisen tavarakaupan tietoja, mutta siihen tehdään BPM6-manuaalin mukaisia käsitteellisiä muutoksia. Muutokset sisältävät tavaroiden kuljetukseen liittyvän CIF-FOB-vähennyksen, välityskaupan lisäyksen, valmistuttamiseen liittyvät lisäykset ja poistot sekä muut tavarakaupan lisäykset ja poistot, kuten alustoimitusten tuonnin, palautukset, salakuljetuksen ja yksityishenkilöiden käymän verkkokaupan.

Palveluiden erittelyt perustuvat MSITS 2010 -manuaalin EBOPS 2010 palveluluokitukseen.

Palvelut on luokiteltu seuraavasti ja joidenkin palveluerien nimet muuttuivat 22.9.2017 alkaen

- Tuotannolliset palvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat huolto- ja korjauspalvelut
Uusi nimi: Huolto- ja korjauspalvelut, muualla luokittelemattomat
- Kuljetus
- Matkailu
- Rakentaminen ja projektitoimitukset
- Vakuutus- ja eläkepalvelut
- Rahoituspalvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat rojalit ja lisenssimaksut
Uusi nimi: Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualla luokittelemattomat
- Vanha nimi: Televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalvelut
Uusi nimi: Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut
- Muut liike-elämän palvelut

- Henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat julkishallinnon palvelut
Uusi nimi: Julkisyhteisöjen tuottamat tavarat ja tarjoamat palvelut, muualla luokittelemattomat

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa –tilaston laatimiseen käytetään suoraa tiedonkeruuta ja muista taloustilastoista johdettua tietoa. Tulli kerää tiedot Suomen rajan ylittävästä tavaroiden ulkomaankaupasta sekä julkaisee ulkomaankauppatilastot. Tilastokeskus kerää tai johtaa kansainvälisen palvelukaupan sekä ulkomailta ulkomaille tapahtuvan tavarakaupan tiedot.

2.1 Tavarat

Maksutaseen mukaisessa tilastoinnissa tavarantuonnin arvot muutetaan Tullin tilastoimista CIF-arvoisista maksutaseen FOB-arvoiksi, jolloin rahdin ja vakuutuksen osuus tavarantuonnista siirretään kuljetus- tai vakuutusmenoihin. Lisäksi tuontiin lisätään alustoimitukset, joihin kuuluvat muun muassa satamissa ja terminaaleissa hankitut tavarat ja polttoaineet. Maittain jaetuissa tavarakauppatiedoissa vienti on tilastoitu määrämään, tuonti EU-alueelta lähetysmaan ja tuonti EU:n ulkopuolelta alkuperämään mukaan.

Tulli kerää rajat ylittävän tavarakaupan tilastoinnissa tarvittavat tiedot. Tiedot Suomen kaupankäynnistä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa saadaan tullausjärjestelmästä. EU:n sisäisestä kaupasta tuojat ja viejät ilmoittavat kuukausittain Intrastat-järjestelmän mukaiset tilastotiedot Tullille.

Tavarat kattavat irtaimen omaisuuden, jonka omistus siirtyy yhdessä maassa olevalta yksiköltä toisessa maassa olevalle yksikölle. Rajat ylittävä kauppatavara kirjataan maksutaseessa markkina-arvoon (FOB) ja siitä poistetaan rajat ylittävät tavarat joissa ei tapahtu omistajuuden muutosta.

Välityskauppa, ulkomailta ulkomailta valmistutettavaksi ostetut tavarat ja ulkomaille myyty tavara, joka on valmistettu ulkomailta kerätään palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa, kuten myös alustoimitusten tuonti. Yksityishenkilöiden verkkokauppa ja salakuljetus johdetaan kansantalouden tilinpidossa.

2.2 Palvelut

Palvelut ovat sellaisen tuotannollisen toiminnan seurausta, joka muuttaa niitä kuluttavien yksiköiden olosuhteita tai edistää tuotteiden ja rahoitusvarojen vaihdantaa. Palvelut eivät yleensä ole erillisiä eriä, joihin voisi kohdistua omistusoikeuksia, ja yleensä palvelua ja palvelun tuottamista ei voi erottaa toisistaan.

2.2.1 Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelu

Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa tiedustellaan suomalaisten yritysten käymä palveluiden ulkomaankauppa. Tiedustelu kattaa tuotannolliset palvelut, muualla luokittelemattomat huolto- ja korjauspalvelut, kuljetuksen, rakentamisen ja projektitoimitukset, rahoituspalvelut (pl. FISIM), muualla luokittelemattomat henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut, muut liike-elämän palvelut sekä henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut.

Tiedustelun kehikko muodostetaan Tilastokeskuksen yritysrekisterin pohjalta. Tiedot kootaan neljännesvuosi- ja vuositiedonkeruulla suoraan yrityksiltä. Neljännesvuositiedusteluun valitaan noin 1 000 palveluiden ulkomaankaupan merkittävintä yritystä, jotka edustavat tilastossa itseään. Vuositiedustelu kattaa noin 2 000 yritystä, jotka valitaan tiedusteluun satunnaisesti. Satunnaisotos on ositettu ulkomaalaisomisteisuuden, henkilöstömäärän ja toimialan perusteella. Otostiedot korotetaan kattamaan tiedustelun ulkopuolelle jäävät yritykset. Vastaamattomien itseään edustavien yritysten tiedot imputoidaan edellisen vuoden vastauksen tai henkilöstömäärän perusteella.

2.2.2 Matkailu

Matkailuerään tilastoidaan kaikki muut matkasta aiheutuvat menot kuin maiden väliset kuljetukset, jotka luetaan kuuluvaksi kuljetuserään. Matkailuerään kuuluviksi luetaan myös risteilyistä, kausi- ja rajatyöntekijöistä sekä ulkomaisesta opiskelusta ja sairauenhoidosta aiheutuneet menot. Menojen osalta tilasto perustuu suomalaisten matkailu -tilastoon ja tulojen osalta majoitustilastoon sekä menetelmälliseen arvioon.

2.2.3 Kuljetus

Kuljetuspalvelut kattavat meri-, ilma- ja muiden liikennemuotojen henkilö- ja rahtikuljetuksen sekä niitä palvelevan toiminnan, joka sisältää mm. alusten maksamat ahtaus-, satama-, väylä- ja luotsimenot. Lisäksi kuljetuspalvelut kattavat posti- ja kuriiripalvelut. Kuljetusrahtitulot ovat suomalaisten varustamojen, lentotai kuljetusyhtiöiden ulkomaisten tavaroiden kuljetuksista ansaitsemia tuloja. Vastaavat menot ovat ulkomaisille kuljettajille maksettuja kuljetusmenoja.

Huomattava kuljetustuloerä on ulkomaisilta matkailijoilta saatu kuljetustulo, joka jakautuu merikuljetustuloon ja lentokuljetustuloon. Vastaavat menot ovat suomalaisten ulkomaisille kuljetusyriyksille maksamia menoja.

Kuljetuspalveluiden tulot kerätään palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa. Meri- ja lentoliikenteen rahtikuljetusmenot perustuvat Tullin mukaiseen tavarakauppaan tehtävään CIF-FOB -muunnokseen. Tieliikenteen rahtikuljetusmenot sekä posti- ja kuriiripalveluiden menot perustuvat palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedusteluun. Muut kuljetusmenot johdetaan kansantalouden tilinpidossa.

2.2.4 Muut palvelut

Tiedot ulkomaisista vakuutustuloista ja -menoista saadaan Finanssivalvonnan toteuttamasta vuosikyselystä. Kyselyssä ovat mukana kaikki Suomessa vakuutuksia myyvät yritykset. Tavaravakuutusta koskevat tiedot perustuvat pääosin Tullin määrävuosittain toteuttaman tavarakaupan rahti- ja vakuutuskyselyn tuloksiin. Lisäksi suomalaisilta yrityksiltä tiedustellaan palvelukyselyn yhteydessä niiden ulkomailta hankkimia vakuutuspalveluja.

Muualla luokittelemattomien julkishallinnonpalveluiden tiedot johdetaan kansantalouden tilinpidossa, kuten myös rahoituspalveluihin kuuluva FISIM, yksityishenkilöiden käymä sähköinen verkkokauppa sekä harmaa talous.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Maksutasetilastojen laadun ylläpitämiseksi ja parantamiseksi on kiinnitetty suurta huomiota käytännön kyselykehikkojen määrittelyyn ja rekisterien tarkkuuteen. Tietojen oikeellisuutta ja tarkkuutta tarkastellaan säännöllisesti. Suomen tilastot ovat herkkiä juuri kehikko- ja mittausvirheiden suhteen, koska Suomessa on kansantalouden kokoon verrattuna erittäin suuria kansainvälisiä yrityksiä.

Vuosikyselyihin perustuvat tiedot arvioidaan tilastovuoden neljännesvuositilastoihin. Siten tietojen saanti täydentyy ajan mittaan, mikä saattaa johtaa huomattaviin korjauksiin tilastoissa. Tulli korjaa kuukausittaisia ulkomaankauppätietoja vähitellen tilastovuotta seuraavan vuoden kevääseen saakka.

Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tärkeimmät virhelähteet liittyvät vastauskatoon sekä yli- ja alipeittoon. Kyselytutkimuksen peitolla tarkoitetaan tutkimuskehikon oikeellisuutta suhteessa siihen yritysjoukkoon, joka kyselyllä halutaan tavoittaa. Tämän tiedustelun kohdalla lähinnä alipeitto on mahdollinen virhelähde, koska kaikkien vientiä ja tuontia harjoittavien yritysten määrittäminen on haastavaa.

Palveluiden määritelmät sekä tiedonantajien mahdollisuudet toimittaa niiden mukaista relevanttia tietoa ovat yksi oleellinen virhelähde. Palveluerien määritelmien suhteen tapahtuu väärinkäsityksiä, jolloin tiedustelun vastaukset jäävät puutteellisiksi tai kirjautuvat osin väärin eriin. Lisäksi tiedonantajien on joissakin tapauksissa hankala kerätä oikeat tiedot yrityksen tietojärjestelmistä, jolloin tieto on arvioitu yrityksessä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Neljännesvuosittaiset tiedot julkaistaan samaan aikaan Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilaston kanssa eli noin 11 viikon viiveellä kunkin neljänneksen päättymisestä. Vuositiedot valmistuvat tilastovuotta seuraavan vuoden syksyyn mennessä, kun kaikki perustiedot on saatu. EKP:n ja Eurostatin korjausrytmin mukaan suurimmat korjaukset tehdään aina maaliskuun ja syyskuun lopussa. Tuolloin korjataan kaikki edellisen vuoden neljännesvuositiedot, jotta ne saadaan yhteneviksi korjattavien vuositason lukujen kanssa.

Myös päättynyttä vuotta edeltävän vuoden tietoja korjataan. Luvut tulevat lopullisiksi yli kahden vuoden kuluttua tilastovuoden päättymisestä.

5. Tietojen saatavuus ja selkeys

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppatilaston tiedot sekä kuvaus ja muut metatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen internetsivuilla: <http://stat.fi/til/tpulk>.

Lisätietoja tilastosta antavat Yhteystiedot -sivulla mainitut henkilöt. <http://www.stat.fi/til/tpulk/yht.html>

6. Tietojen vertailukelpoisuus

Tilastoa laaditaan kansainvälisten tilastostandardien ja IMF:n maksutasekäsikirjan (6. painos vuodelta 2009) mukaisesti, mikä takaa tilaston vertailukelpoisuuden. Lisäksi käytetään Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services 2010) suosituksia, jotka ovat linjassa maksutasekäsikirjan kanssa. Uuden tilaston julkaisu alkoi kesällä 2016.

7. Selkeys ja yhtenäisyys

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on osaksi johdettu muista tilastoista. Tullin julkaisemien ulkomaankauppa- ja Tilastokeskuksen julkaiseman tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilaston välillä on eroja. Tulli julkaisee rajat ylittävän tavarakaupan, kun taas tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastossa ulkomaankauppa perustuu omistajuuden vaihdokseen. Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa kattaa kaikki sektorit ja palvelut.

Lisätietoja

Kasper Lavikainen 029 551 3674

Tommi Kaatrasalo 029 551 3320

Vastaava osastopäällikkö:

Katri Kaaja 029 551 3488

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa 2018, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute